

BEVARINGSCENTER
NORDJYLLAND

ÅRSBERETNING 2015

BEVARING & RESTAURERING

**Årsberetning 2015 for
Bevaringscenter Nordjylland**

Udgiver

Bevaringscenter Nordjylland
Storemosevej 8
DK-9310 Vodskov
Tlf. +45 9829 2455

Layout

Huset Venture

Copyright © 2016

Bevaringscenter Nordjylland

ISBN 978-87-994456-5-3

Forside

Farvelagskonservator Winnie Odder genforgylder
rammen på altertavlen fra Skjoldborg Kirke.

Foto: Hanne Billeschou Juhl

*Heraldisk relief. Efter
konservering. Relieffet
består af sammensatte,
grunderede træplader med
bemaling og forgyldning
samt forsølvning. Opgaven
med relieffet bestod i at
fastlægge løst farvelag og
derefter udfylde og retou-
chere tabte partier. Vend-
syssel Historiske Museum.
Foto: Laura Hesel Bonde*

Indhold

4	Beretning 2015
7	Formål
8	Organisation og økonomi
9	Personale
10	Møde- og kursusdeltagelse
11	Foredrag og undervisning
11	Kurser for brugerne
12	Medlemsskaber
13	Besøg og rundvisninger
14	Arbejde for brugerne
19	Eksterne opgaver i 2015

Middelaldersko, formodentlig af baltisk oprindelse. Fundet i forbindelse med udgravning i Aalborg bymidte, Vesterbro. Nordjyllands Historiske Museum. Foto: Hanne Billeschou Juhl

Beretning 2015

2015 var for Bevaringscenter Nordjylland et travlt år. Året var for bestyrelse, ledelse og personale ligesom de senere år, præget af de strukturelle og juridiske udfordringer, som implementeringen af den seneste ændring af museumsloven har medført. For landets konserveringscentre betyder denne ændring, at centrene statslige tilskud fra 1. januar 2016 overgår til de statsanerkendte museer, som er modtagere af centrene ydelser. Det fulde ansvar for bevaringsopgaven lægges dermed over på museerne selv, og for konserveringscentre har det den konsekvens, at de ikke længere har samme økonomiske garanti for at opretholde driften, idet museerne fremover selv kan disponere over midlerne.

Omlægningen af driftstilskuddet, har imidlertid fra politisk side haft den uventede konsekvens, at konserveringscentre fremover skal svare moms af deres ydelser samt skat af et evt. overskud. Tilskuddet til bevaring reduceres der-

med med et beløb svarende til momsen, idet de fleste museer ikke kan få refunderet momsen på lovpligtige driftsopgaver såsom udgifter til udstillings- og bevaringsopgaver. Dette gælder ikke kun statstilskuddet, men også museernes egne bidrag til konserveringscentre.

Til trods for, at man fra politisk side har understreget, at det med lovændringen ikke var intentionen at stille museerne og konserveringscentre ringere, har der blandt konserveringscentre og museerne fra start været en bekymring for konsekvenserne af den nye lovændring. En formodning der desværre nu viser sig at holde stik.

En opgørelse over konserveringscentrenes samlede driftsnedgang viser, at centrene fra 2016 imødeser en samlet nedgang på omkring 12 %. Her ligger Bevaringscenter Nordjylland desværre over gennemsnittet med en samlet nedgang på 18 %. Hertil kommer, at hvis der ikke findes en løsning på momsproblematikken, vil der på landsplan være en samlet nedgang i driftsmidler på bevaringscentre på 25 %. Bevaringscenter Nordjylland kan her se frem til en nedgang på helt op til 1/3 af det tidligere driftsgrundlag. Set i perspektiv af, at Rigsrevisionen i en rapport fra 2014 konkluderer, at de statsanerkendte museer generelt forsat har væsentlige udfordringer inden for bevaring, er dette særlig uheldigt.

Da situationens alvor stod klart, blev sagen rejst i Folketinget. Det var håbet, at der var kommet en afklaring inden årsskiftet, da det har stor betydning for konserveringscentrenes økonomiske dispositioner for 2016. Sagen ligger nu på kulturministerens bord, men en afgørelse lader desværre vente på sig. ODM har engageret sig i sagen og har gentagne gange forsøgt at presse på på både det politiske og embedsmæssige plan.

Det stod på et tidligt tidspunkt klart, at Bevaringscenter Nordjyllands fortsatte eksistens og kvalitet var afhængig af, at brugermuseerne på solidarisk basis bakkede op om centeret ved at kanalisere de samlede driftsmidler tilbage til centeret. Hovedparten af museerne har bakket fuldt op om værket og er gået ind i den nye ord-

*Mindetavler fra
Næsborg Kirke.
Til venstre:
Før restaurering.*

ning med det fulde beløb, og har dermed været med til at sikre Bevaringscenterets fortsatte eksistens. Desværre har et enkelt museum beskåret sin kvote betydeligt, og vi har i samme anledning også måttet sige farvel til Limfjordsmuseet, som har valgt at trække sig helt ud af ordningen. 2016 kan derfor blive en økonomisk udfordring for Bevaringscenter Nordjylland ikke mindst, hvis der ikke findes en løsning på momsproblematikken. Bevaringscenter Nordjyllands bestyrelse har besluttet, at den manglende indtægt ikke i første omgang skal have konsekvenser for museernes timer og de fagspecialer der udbydes. Det kan imidlertid være nødvendigt at tage ordningen op til revision samt at diskutere Bevaringscenter Nordjylland fremtidige eksistens og form, hvis der ikke kommer en positiv afklaring på momsproblematikken.

På grund af omlægningen af driftstilskuddet er der udformet nye samarbejdsaftaler med Bevaringscenter Nordjyllands brugere. Der har i den forbindelse hen over året været afholdt en række møder med brugermuseerne, hvor samarbejdsaftalens indhold og vilkår har været diskuteret. Således har brugerne haft mulighed for at godkende og sætte præg på aftalen. I slutningen af året faldt de nye samarbejdsaftaler på plads og blev underskrevet af de kommende brugere af Bevaringscenter Nordjylland.

Bevaringscenter Nordjylland har, modsat flere af de øvrige centre, ikke modtaget fuldt stats-tilskud, men har modtaget en del af tilskuddet i form af et direkte bidrag fra museerne. Bevaringscenter Nordjylland har derfor fra værkstedets start opereret med et timekvotesystem, hvor tidsregistrering og opgavestyring har været en naturlig del af samarbejdet og dialogen med brugermuseerne. I udformningen af de nye samarbejdsaftaler har det derfor været muligt at lægge sig tæt op af de gamle aftaler, som har fungeret tilfredsstillende. I en tid, hvor tilskudsændringen skaber forandring og uro, kan bevaringscenteret glæde sig over ikke at skulle igennem en grundlæggende strukturel forandringsproces.

De nye samarbejdsaftaler giver dog museerne et kortere opsigelsesvarsel end tidligere. Det korte opsigelsesvarsel kan være problematisk på længere sigt, idet det kan være vanskeligt at indrettet driften og dermed opretholde et kvalificeret fagpersonale, hvis museerne med kort varsel beskærer bidraget.

Selvom der for Bevaringscenteret har været tunge organisatoriske og økonomiske udfordringer på spil i 2015, har der også været positive forhold, der har gjort sig gældende. Efter et længere sagsforløb har kulturministeriet stadfæstet i en afgørelse, at Bevaringscenter Nordjylland ejer egne bygninger. Afgørelsen er begrundet i Museumslovens paragraffer, som siger, at ejerskabet til de amtskommunalt ejede bygninger, hvori de amtskommunalt finasierede konserveringscentre havde til huse, skulle overdrages til de pågældende institutioner. Ved nedlæggelse af Nordjyllands Amt i 2007 blev bygningerne ved en fejl overdraget til Aalborg Kommune, som Bevaringscenteret siden har siddet til leje hos. Aalborg Kommune, som i god tro fik overdraget bygningen, har accepteret afgørelsen, og overdragelsen er nu blot en formalitet. Afgørelsen sikrer værkstedet fremadrettet, idet det udover at give centeret et bedre økonomisk råderum også fjerner risikoen for at blive opsagt fra lejemaal. Det formelle er endnu ikke på plads, men det forventes, at der sker en endelig overdragelse i løbet af 2016.

I løbet af 2015 har der været afholdt en række møder mellem bestyrelserne for Museernes Bevaringscenter i Skive og Bevaringscenter Nordjylland. Formålet med møderne har været at diskutere, de fælles økonomiske udfordringer, som begge centre står overfor, og muligheden for fremover at styrke hinanden via et øget samarbejde. I tråd med dette blev årets personaleud-

Mindetavler i Næsborg Kirke. Mindetavler ophængt og opsat på fugtisolierende plader efter restaurering.

Foto: Pascal Faudot

flugt, som gik til Fur og Skive, afholdt som en fælles udflugt for begge institutioner.

Igen i år har der været afholdt kurser og studieure for brugerne. Baggrunden for dette tilbud til brugerne er, at Bevaringscentret ønsker at give personalet på brugermuseerne mulighed for at tilegne sig viden om håndtering af egne samlinger. Derudover giver de fælles arrangementer også mulighed for, at brugerne mødes og udveksler viden og erfaringer hinanden imellem.

I foråret blev der på Bevaringscenter Nordjyllands initiativ afholdt et møde for forvalterne på brugermuseerne. Dette med baggrund i at danne et „Nordjysk forvalternetværk“. Tanken med et nordjysk forvalternetværk var at danne et forum, hvor forvalterne mødes og udveksler erfaringer om f.eks. lys, klimaregulering, vedligeholdelse af bygninger og lign. Bevaringscenteret faciliterede det første møde med den intention, at forvalterne dannede og viderefører netværket under eget initiativ og i den retning, som de ønsker. Der var et stort fremmøde og en positiv modtagelse af ideen.

Efter ønske fra forvalternetværket inviterede Bevaringscenter Nordjylland i december forvalternetværket på studietur til firmaet Original

Linoliemaling i Haderslev. Original Linoliemaling er leverandør til mange museer, og produkterne anvendes i forbindelse med bygningsrestaureringsprojekter, hvor nye typer industrimaling ikke kan anvendes. Under besøget fik forvalterne mulighed for få indsigt i fremstillingsprocessen og få anvisninger i anvendelse af malingen.

I februar blev der afholdt en temadag om vandskader på museerne. I takt med den globale klimaforandring vil vi fremover se flere voldsomme sky- og tøbrud i Danmark, og der vil derfor i fremtiden også være en forhøjet risiko for vandskader på museerne. Formålet med kurset var at ruste museerne mod denne udfordring via viden om forebyggelse og skadesminimering.

Bevaringscenter Nordjylland er ambassadør for Konservatorskolen, idet centeret som aftager af de færdiguddannede kandidater, gerne vil være med til at skabe interesse for faget og Bevaringscenteret. I samarbejde med Konservatorskolen og Nordjyllands Historiske Museum blev der i oktober afholdt åbent hus under overskriften „Kunne du tænke dig at blive konservator“. Konservator Per Hadsund fra Nordjyllands Historiske Museum holdt ved denne lejlighed et foredrag om det at være konservator på et mu-

*Bevaringscenter
Nordjyllands stand på
messen „Kirkens Forum“.
Foto: Pascal Faudot*

seum, hvor opgaven som konservator er af en anden karakter end på et bevaringscenter.

Som det fremgår af opgavelisten bagerst over udførte opgaver i 2015 og de små beskrevne cases i denne beretning, har der i løbet af året været mange spændende opgaver ind og ud af huset for både brugere og eksterne kunder. Der har været en stigning i opgaver løst for kunder udenfor brugergruppen, hvor især opgaver inden for restaurering af kirkeinventar har fået et større omfang. Den øgede mængde arbejde på kirkeområdet, som gælder både opgaver i og uden for regionen, skyldes en målrettet PR-satsning tilbage fra 2014 og frem til i dag. I forlængelse af denne satsning deltog Bevaringscenteret således i efteråret på messen „Kirkens Forum“ i Fredericia, som er en salgsmesse rettet mod kirkerne.

Stigningen i opgaver løst for kunder udenfor brugergruppen har betydet, at der er hentet ekstra personale ind til at løse opgaverne. Dermed har der i lighed med tidligere år været mulighed for at ansætte personale, der mestrer andre fagspecialer end de specialer, som allerede er i huset. Det til gavn for brugermuseerne. Med ansættelse af en monumentalkonservator i efteråret havde Skagens By- og Egnsmuseum dermed mulighed for at få restaureret væggene i museets mindehal i samarbejde med Bevaringscenterets egen farvelagskonservator. I foråret var det desuden muligt at ansætte en konservator med speciale indenfor stenkonservering. Derudover var der mulighed for at ansætte ekstra personale indenfor fagområderne kulturhistorisk og farvelagskonservering. Ansættelserne er alle projektansættelser i kortere eller længere perioder, men håbet er, at der i fremtiden bliver mulighed for,

at fastansætte henholdsvis en ekstra farvelagskonservator og en kulturhistorisk konservator, så der bliver mere kontinuitet i ansættelserne. Dette afhænger dog af mængden af opgaver for kunder uden for brugergruppen.

Hovedparten af de fastansatte på Bevaringscenter Nordjylland har flere års ansættelse på værkstedet bag sig, hvilket betyder, at personalet kender museernes samlinger og personale indgående. Det gælder også Bevaringscenterets sekretær Ane Hvorslev, som efter næsten 25 år som Bevaringscenter Nordjyllands sekretær, valgte at gå på pension i begyndelsen af december. Ane er et kendt ansigt i den nordjyske museumsverden, idet hun siden 1979 har fungeret som sekretær for diverse museums- og kulturinstitutioner i regionen. Som afløser for Ane Hvorslev blev Lone Dalsgaard Nielsen ansat i stillingen den 1. november, hvor stillingen samtidig blev opnormeret fra 16 til 24 timer.

2015 har været et år, der har været præget af udsigten til, at der internt og eksternt skulle træffes mange vigtige afgørelser, som har konsekvenser for Bevaringscenterets fremtidige virke. Med udarbejdelse af samarbejdsaftalerne med brugerne og afgørelsen fra Kulturministeriet, som tilkendegav, at Bevaringscenteret ejer egne bygninger, faldt nogle af de vigtige brikker på plads. Trods stadige uklarheder vedr. momsforholdet på konserveringsydelser ser Bevaringscenteret frem imod 2016, hvor der bl.a. skal udformes nye vedtægter og i den forbindelse være valg til en ny bestyrelse.

*Hanne Billeschou Juhl
Ledende konservator*

Formål

Bevaringscenter Nordjylland (BCN) har til formål at yde bevaringsfaglig bistand til de museer og andre kulturbevarende institutioner, som

har indgået samarbejdsaftale med bevaringscenteret.

Organisation og økonomi

Bevaringscenter Nordjylland er en selvejende institution, der drives i samarbejde med de til ordningen tilknyttede brugere. Bevaringscenteret drives på nonprofit-basis og har til formål at levere den nødvendige faglige kompetence, der kræves for at opfylde brugerne behov for bistand inden for bevaring. Centerets drift har frem til 1. januar 2016 været finansieret delvist gennem offentlige tilskud fra Kulturstyrelsen og delvist ved betaling for ydelser fra de tilknyttede institutioner. Fra 1. januar 2016 overføres det offentlige tilskud fra Kulturstyrelsen til museerne, som dermed alene via en øget betaling finansierer centerets drift. Derudover har Bevaringscenter Nordjylland en indtægt for arbejde udført for eksterne kunder uden for museumsverdenen, fx kirker, institutioner, lokalhistoriske arkiver og private. Det faste personale består af fire konservatorer, en leder og en sekretær på deltid. Desuden har der i 2015 været flere konservatorer og andet personale ansat. I 2015 har Bevaringscenter Nordjylland indgået samarbejdsaftaler med i alt 11 institutioner. Aftalerne er udformet som individuelle kontrakter mellem BCN og brugerne, og kontrakterne fastsætter betaling for en andel af BCNs arbejde. I andelen indgår både løsning af individuelle opgaver og en række aktiviteter, som kommer brugerne i fællesskab til gode, fx kurser, metodeblade, fællesfaglige projekter, nyhedsbreve og faglig opdatering. Ved årets begyndelse udmeldes et forventet antal konserveringstimer for året, så den enkelte bruger kan vurdere, hvilke opgaver der skal prioriteres inden for de givne rammer. I 2015 er der udformet nye samarbejdsaftaler med de faste brugere, som indholdsmæssigt ligger tæt op af de gamle kontrakter med brugerne. De nye samarbejdsaftaler træder i kraft pr. 1. januar 2016. Da tilskuddet fra stat og museer ikke dækker alle driftsomkostninger, er en del af arbejdstiden hos BCN afsat til rekvireret arbejde. Herved sikres en tilstrækkelig indtægt, der kan fastholde det eksisterende personale og dermed den faglige bredde i tilbuddet til brugerne. Det rekvirerede arbejde havde i 2015 et omfang, som

både sikrede den faste bemanning og gav mulighed for ekstraansættelser. Overskuddet fra rekvireret arbejde blev blandt andet brugt til ekstratimer for brugerne, nyanskaffelser, forbedringer i huset og kurser for brugerne. Bevaringscenteret har i 2015 indgået i flere store projekter med samarbejdspartnere både i og uden for regionen.

Ifølge Bevaringscenter Nordjyllands vedtægter skal bestyrelsen bestå af to repræsentanter fra de statsanerkendte museer og andre kulturbevarende institutioner inden for regionen, med hvem bevaringscenteret har indgået samarbejdsaftale samt tre repræsentanter for Kommunekontakttråd Nordjylland. Kommunekontakttrådet valgte tilbage i 2009 ikke længere at udpege medlemmer til bestyrelsen. På et valg-møde i 2010 blandt brugerne blev der derfor udpeget en bestyrelse bestående af repræsentanter for brugerne. Bestyrelsen fungerer derfor som en midlertidig bestyrelse med mandat til at gennemføre den nødvendige vedtægtsændring. Funktionsperioden er ikke fastlagt, men det forventes, at der i 2016 udformes nye vedtægter, og at der efterfølgende vælges en ny bestyrelse.

I 2015 blev der afholdt syv bestyrelsesmøder: 27. januar, 23. marts, 27. maj, 16. juni, 25. august, 1. oktober og 1. december.

Bestyrelsen havde i 2015 følgende sammensætning:

- Michael Ax, museumsdirektør, Nordjyllands Kystmuseum (formand)
- Bodil Frandsen, museumsinspektør, Nordjyllands Historiske Museum
- Sine Kildeberg, museumsdirektør, Vendsyssel Kunstmuseum
- Finn Rindom Madsen, Kulturkonsulent, Region Nordjylland
- Mogens Thøgersen, tidligere museumsdirektør (næstformand)
- Pascal Faudot, møbelkonservator, Bevaringscenter Nordjylland (medarbejderrepræsentant)
- Hanne Billeschou Juhl, ledende konservator, Bevaringscenter Nordjylland (sekretær).

Personale

Fastansatte

Ane Hvorslev, sekretær, deltid
(ansat frem til 31.11.2015)

Hanne Billeschou Juhl, ledende konservator

Laura Hesel Bonde, farvelagskonservator

Lisbeth Præstegaard, grafisk konservator, deltid

Lone Billeschou Juhl, kulturhistorisk
konservator

Lone Dalsgaard Nielsen, sekretær, deltid
(ansat 2.11.2015)

Pascal Faudot, møbelkonservator.

Marie Louise Vest-Hansen,

monumentalkonservator

Mette Westergaard, stenkonservator

Nora Liisa Elina Salonen, kulturhistorisk
konservator

Ole Jespersen, IT og PR opgaver

Pernille Brostrøm, farvelagskonservator

Sif Bjerre Lindby, piccoline

Winnie Odder, farvelagskonservator

Åke Henrik-Klemens, kulturhistorisk
konservator.

Øvrige medarbejdere i 2015

Clara Schram, piccoline

Julie Paulsen, skolepraktikant

Rengøring

Rengøringen blev varetaget af
Proff-Service ApS.

Bevaringscenter Nordjyllands sekretær takker af efter 25 år

Efter næsten 25 år som Bevaringscenter Nordjyllands sekretær valgte Ane Hvorslev at gå på pension i begyndelsen af december. Ane er et kendt ansigt i den nordjyske museumsverden, hvor hun igennem 39 år har fungeret som sekretær i forskellige faglige museumssammenhænge. Ane blev i 1979 ansat som sekretær for Museumsrådet. Fra 1988 var Ane ligeledes sekretær for Museumshøjskolen indtil sekretariatet nogle år senere flyttede til Sorø. Da Bevaringscenter Nordjylland blev grundlagt i 1991, blev Ane ansat som sekretær på værkstedet, og senere fik hun endnu en arbejdsgiver nemlig Kulturmiljørådet, som hun i en kort årrække var sekretær for. I 2007, som resultat af amternes nedlæggelse, blev Museumsrådet og Kulturmiljørådet nedlagt, men Ane fortsatte som sekretær for Bevaringscenteret. Til trods for, at Ane for flere år siden havde mulighed for at gå på pension, valgte hun til stor glæde for

værkstedet at forsætte arbejdet. Mange i den nordjyske museumsverden kender Ane som en imødekommende og engageret person, hvis hænder man altid trygt har kunnet overlade opgaverne til.

Foto: Lisbeth Præstegaard

Møde- og kursusdeltagelse

Hanne Billeschou Juhl

26. januar-18. marts. Diplomfag i ledelse.
UCN Act2learn
26. februar. Vandskadekursus.
Bevaringscenter Nordjylland
23. april. Brandbekæmpelse. Falck Aalborg
28. august. Ledergruppemøde Moesgaard
Museum. Århus
29. september. Ergoterapeutisk vejledning
i rette siddestillinger, Bevaringscenter
Nordjylland
16.-18. november. ODMs Kultur, natur-
historisk og kunsthistorisk orienteringsmøde.
Hotel Kolding Comwell.

Laura Hesel Bonde

26. februar. Vandskadekursus.
Bevaringscenter Nordjylland

*Sommerudflugt til Fur med
Museernes Bevaringscenter
i Skive.
Foto: Pascal Faudot*

7. marts. Hjælp og støtte ved kriser.
Falck Aalborg
11. marts-21. oktober. Lyntur gennem
kunsthistorien. Folkeuniversitetet Aalborg
23. april. Brandbekæmpelse. Falck Aalborg
1.-3. juni. The Use of Aqueous Gels and
Emulsions for the Cleaning of Painted
Surfaces. KEP. Statens Værksteder For Kunst.
København
29. september. Ergoterapeutisk vejledning
i rette siddestillinger. Bevaringscenter
Nordjylland
16.-18. november. ODMs Kultur, natur-
historisk og kunsthistorisk orienteringsmøde.
Kolding Comwell. Koordinator.

Lisbeth Præstegaard

26. februar. Vandskadekursus.
Bevaringscenter Nordjylland
23. april. Brandbekæmpelse. Falck Aalborg
29. september. Ergoterapeutisk vejledning
i rette siddestillinger. Bevaringscenter
Nordjylland.

Lone Billeschou Juhl

26. februar. Vandskadekursus.
Bevaringscenter Nordjylland
23. april. Brandbekæmpelse. Falck Aalborg
29. september. Ergoterapeutisk vejledning
i rette siddestillinger. Bevaringscenter
Nordjylland.

Lone Dalsgaard Nielsen

15. december. Google AdWORDS.
Nordkraft (Ivækst).

Pascal Faudot

26. februar. Vandskadekursus.
Bevaringscenter Nordjylland
23. april. Brandbekæmpelse. Falck Aalborg
29. september. Ergoterapeutisk vejledning
i rette siddestillinger. Bevaringscenter
Nordjylland
3. december. Studietur til Original
Linoliemaling. Haderslev.

Foredrag og undervisning

Lone Billeschou Juhl

5. februar. Hvad finder detektorerne – skrammel eller guld? Indlæg. Vendsyssel Historiske Museum

31. august. Vejledning i pakning og opbevaring af messehagler. Sct. Catharinæ kirke, Hjørring

3. september. Vi ser på dåbskjoler. Indlæg. Vendsyssel Historiske Museum.

Restaurering af bibel fra Budolfi Kirke, Aalborg

Biblen er en faksimileudgave af Chr. IIIs bibel, som udkom i 1550, Danmarks første bibel på dansk. Denne udgave er indbundet i 1943 af bogbinder Christian Færgeman, Aalborg, til Budolfi Kirke. Under 2. verdenskrig

havde bogbinderne vanskeligt ved at skaffe gode skind til indbinding, og biblen er derfor indbundet i svineskind, som er mindre holdbart. Der er dog blevet „råd“ til et nedlagt kors i kalveskind på forsiden.

Til venstre: Før restaurering. Bogbindet er meget nedbrudt og spaltet, og der er store mangler og revner langs fals og top og bund på ryggen.

Til højre: Efter restaurering. Biblen er blevet restaureret med indfarvet læder, hvor top og bund mangler, samt under revne i fals.

Foto: Lisbeth Præstegaard

Kurser for brugerne

26. februar. Temadag. Vandskader på museerne. Bevaringscenter Nordjylland. Indlæg: Direktør Ole Klitgård, Dansk Bygningskontrol. Lisbeth Præstegaard, Lone Billeschou Juhl og Hanne Billeschou Juhl, Bevaringscenter Nordjylland. Risikoingeniør Pia Marsengo, TopDanmark. Direktør Allan Risbo, Museumstjenesten, præsentation af beredskabsvogn (SKJOLD).

19. maj. Forvalternetværksmøde. Netværksmøde for forvaltere på de Nordjyske museer

3. december. Studietur til Original Linoliemaling. Haderslev.

Der afholdes kursus for brugerne. Vandskader på museerne.

Foto: Lisbeth Præstegaard

Medlemskaber

Bevaringscenter Nordjylland er medlem af følgende organisationer:

- Arbeitsgemeinschaft der Restauratoren
- International Council of Museums (ICOM)
- Jysk Arkæologisk Selskab
- Konservatorernes Efteruddannelsespulje (KEP)
- Museumstjenesten
- Nordisk Konservatorforbund (NKF)
- Organisationen Danske Museer (ODM)
- The Institute of Paper Conservation
- The International Institute for Conservation of Historic and Artistic Works (IIC).

Hanne Billeschou Juhl

ODMs chefnetværk

ODMs samlingsnetværk

NKFs arbejdsgruppe vanddrukne materialer

NKFs arbejdsgruppe arkæologi

Medlem af ICOM.

Lone Billeschou Juhl

NKFs arbejdsgruppe arkæologi

NKFs arbejdsgruppe røntgen

ODMs samlingsnetværk.

Lisbeth Præstegaard

ODMs samlingsnetværk

NKFs arbejdsgruppe papir.

Laura Hesel Bonde

Medlem af koordinatorkgruppen for ODMs faglige forsamling.

I årets løb kommer der mange forskellige møbeltyper ind på bevaringscentrets træværksted. Øverst ses et lille privatejet bordmøbel i mahogni. Nederst ses opbevaringsmoduler i palisander fra 1950-erne, tegnet af den danskamerikanske møbelarkitekt Jens Risom. Modulerne fik en kærlig hånd på værkstedet inden afsendelse til et galleri i New York. Foto: Pascal Faudot

Besøg og rundvisninger

6. oktober. Åbent hus. Hvad laver en konservator? I samarbejde med Konservatorskolen og Nordjyllands Historiske Museum

4. november. Besøg af menighedsrådet for Skjoldborg Kirke

18. december. Foreningen af antikvitetshandlere i Nordjylland. Rundvisning.

Mindehallen på Skagen By- og Egnsmuseum

Mindehallen på Skagens By- og Egnsmuseum var oprindeligt et udhus ved Det hvide Fyr i Skagen. I 1939 blev udhuset flyttet til museet. I Mindehallen findes på den ene langside en skriftfrise med vers om redningsmændene i Skagen. Grundet sætningsskader fremstod skriftfrisen med revnedannelse og havde længe trængt til en kærlig hånd. I tidens løb er revnerne forsøgt udbedret med f.eks. cementmørtel og silikone. Under konserveringsarbejdet i efteråret 2015

blev disse materialer så vidt muligt erstattet med kalkmørtel, som er et mere fordelagtigt og skånsomt materiale i forhold til murens oprindelige byggematerialer. Da kalkmørtel pga. kornstørrelsen ikke er anvendeligt i helt små revner (0,0-0,5 cm) blev i stedet anvendt andre finkornede udfyldningsmaterialer til disse revner. Dele af bogstaverne, som manglede, blev genskabt med konserveringsfarver i god kvalitet, så skriften nu fremstår hel igen.

Restaurering af mindehallens mure på Skagen By- og Egnsmuseum.

Sætningsskader gennem skriftfrise udbedres.

Øverst til venstre: Under arbejdet med frisen.

Øverst til højre: Blik gennem Mindehallen.

Nederst: Før og efter.

Foto: Laura Hesel Bonde og Marie Vest-Hansen

Arbejde for brugerne

Vendsyssel Historiske Museum

- Blylod med jern. Oldtid
- Ildbuk og fragmenter af væg fra nedbrændt hus. Jernalder
- Sværd af jern fra jordfæstegrav. Jernalder
- Malerier af Provst Kampmann og frue
- Maleri af stenmonument
- Klimamålinger i Museumsgade
- Vejledning i opbygning af fane- og maleri-magasin
- Teaterkulisser
- Humant skeletmateriale, især kranier fra flere ældre lokaliteter
- Gennemgang og målinger af klimaet i Provstegården
- Opsætning af klimamontre i udstilling
- Tilstandsvurdering af bemalede genstande i Provstegården og Kirkesalen
- Genkonservering af økse af jern med bevaret træskaft. Vrejlev Kloster. Jordfæstegrav. Vikingetid
- Stort ravstykke udtaget fra udstilling. Stenalder
- Jerngenstande fra gravpladsen ved Lundergård
- Bælgstågehorn i rødbejdset trækasse
- Istandsættelse af to lerkar fra gravpladsen ved Lundergård før fotografering
- Gennemgang af klimamålinger på Fanøvej
- Lerkarskår med bemaling. Lønstrup 1100 f. kr. – omkring år 0
- Fremskaffelse af materialer til magasinering af skilderier
- Udtalelse vedr. udskillelse af genstande fra samling
- Ommonteringer af fire skilderier fra Provstegården
- Bevaringsfaglig vurdering af samlingen
- Bevaringsfaglig udtalelse i forbindelse med kvalitetsvurdering
- Vejledning i rensning og pakning af museets møntsamling
- Deltagelse i torsdagsforedrag om dåbstøj
- Kontrolleret tørring af dyreknogeter fra Svennum Offermose
- Deltagelse i torsdagsforedrag om detektorfund i Vendsyssel
- Rensning og pakning af trægenstande fra Svennum Offermose, Jernalder
- To gulvløbere. Hirtshals Museum
- Vægpanel af bemalet, forgyldt og forsvovet egetræ
- Jerngenstande udtaget fra magasin i arkæologisk udstilling
- Stabilisering af rundt forgyldt spænde. Detektorfund. Vikingetid
- Stabilisering af lille rygknappfibula. Detektorfund. Byrhøj
- Fremstilling af støtteplader til optagning af skrøbelige trægenstande. Afhentning af fundmateriale i udgravning. Svennum Offermose. Ældre romersk jernalder
- Vask af skårmateriale. Jernalder
- Lerkarskår med formodet bemaling
- Restaurering af stor landbrugsmaskine til hakning af roer
- Notat om ovnplademagasinet
- Sværd af jern. Kodal. Jernalder.

*Giraf. Aalborg Kommune. Før nymaling blev bemalingen på metal-konstruktionen undersøgt for, om giraffen tidligere havde haft pletter.
Foto: Laura Bonde*

Studietur for Nordjysk forvalternetværk

Igen i år har der været afholdt kurser og studieture for brugerne. Baggrunden for dette tilbud til brugerne er, at Bevaringscenteret ønsker at give personalet på brugermuseerne mulighed for at tilegne sig viden om håndtering af egne samlinger. Derudover giver de fælles arrangementer også mulighed for, at brugerne mødes og udveksler viden og erfaringer hinanden imellem. I foråret blev „Nordjysk forvalternetværk“ dannet. Tanken bag forvalternetværket er at forvalterne skal mødes under eget initiativ og udveksle

erfaringer om f.eks. lys, klimaregulering, vedligeholdelse af bygninger o. lign. I december inviterede Bevaringscenter Nordjylland forvalternetværket på studietur til firmaet Original Linoliemaling i Haderslev. Original Linoliemaling er leverandør til mange museer, og linoliemalingen anvendes i forbindelse med mange bygningsrestaureringsprojekter, hvor nye typer industrimaling ikke kan anvendes. Under besøget fik forvalterne indsigt i fremstillingsprocessen og anvisninger i anvendelse af malingen.

Thor Grabow fra Original Linoliemaling viser her en gruppe nordjyske museumsforvaltere, hvordan linoliepastaen vales, inden den røres op til linoliemaling.

Foto: Pascal Faudot

Nordjyllands Historiske Museum

- Udskiftning af silicagel og RF %-strips på Lindholm Høje Museet
- Genstandsmateriale fra prøvetagning ved Budolfi Plads. Vikingetid/middelalder
- Genstandsmateriale fra jordfæstegrave ved Mellemholm med bl.a. rosetfibula, stor kniv med sværdophæng mm. Romersk jernalder
- 129 genstande fra udgravning ved Vesterbro. Byudgravning. Middelalder
- Genstande til udstilling i Pandrup Sundhedshus
- Kaffemølle fra butik
- Røntgenoptagelser af bæltedåse med indhold. Bækkedal. Yngre Bronzealder
- Udskiftning af silicagel i udstillingerne i Algade og Gråbrødrekælder
- Instruktion i fjernelse af mug på oldsager
- Gennemgang og rengøring i udstillingerne. Apotekersamlingen. Jens Bangs Stenhus
- Afsluttende konserveringsarbejde af genstande fra udgravning i Fjordgade. Aalborg. Middelalder. 23 genstandsnr.
- Kugleformet vægtlod med stempelornamenteret kors. 100 g. Algade 33. Vikingetid
- Halv mønt af sølv Edelhart II 1109-1117, samt fuglefibula (påfugl) af bronze. Algade 33. Yngre Vikingetid
- Dolk fra Svenstrup. Enkeltfund
- Genstande fra udgravning ved Universitetshospitalets grund. Bebyggelse. Jernalder
- Afhentning og aflevering af nyfundne arkæologiske genstande
- Konservering af jern med træ fra to byudgravninger
- Fremskaffelse af RF %- papirstrips til brug ved aflæsning af RF % i metalmontre og tørrekasser
- Afhentning og aflevering af genstande behandlet på BCN
- Præparater fra to jordfæstegrave med bl.a. ca. 70 guldfolieperler, 2 små bronzefibler og kniv, samt detektorfund fra området. Nørholm. Romersk jernalder
- Metalgenstande fra Østergård. Romersk jernalder

*Detalje af farvearkæologisk undersøgelse foretaget på trappevange i fyrmesterboligen ved Det Grå Fyr i Skagen.
Foto: Laura Hesel Bonde*

- Overslag på lærredsmaleri fra magasinet på Valsgaard
- Genstandsmateriale af læder, tekstil fra udgravning på Vesterbro. Middelalder
- 16 x-numre heriblandt ildstål, cylinderformet hængelås, og nøgle. Algade 33. Yngre vikingetid
- Farvearkæologisk undersøgelse på træværk. Tøjhusmuseet, Hals Skanse
- Konservering af rav fra Humlemarken. Stenalder
- Konservering af mosefundne oldtidstekstiler fra R. Pedersens samling
- Fremstilling af plader til samt oplægning af oldtidstekstiler i magasin på Vang mark
- Genstandsmateriale fra Tiendeladen. Byudgravning. Middelalder
- Ådret kommode
- Tre bronzesværd fra R. Pedersens samling
- Låg fra yngre jernalder. Nr. Tranders
- Rav, bronzer fra R. Pedersens samling. 11. stk.
- Bronzer og ravperler fra R. Pedersens samling. 10. stk.
- Rav fra R. Pedersens samling
- Konservering af genstandsmateriale fra Bækkedalsfundet til udstilling på Lindholm Høje Museet
- Ompakning af træprøver til dendrodatering
- Nyt tilbud til Kulturstyrelsen. Bækkedal
- Oval pladefibula med forfinning. Detektorfund
- Fotodokumentation af frysetørret genstandsmateriale efter tørring. Bækkedal
- Spottest analyse for tilstedeværelse af jern på hornet hest af bronze. Bækkedal.
- Udskiftning af silicagel i metalmonter på Lindholm Høje Museet. Udbedring af skader på jerngenstande i udstillingen

- Lille præparat med kædefordeler fra jordfæstegrav. Frejlev etape 7. Jernalder
- Hjælp til montering af genstande til brug i udstilling på Lindholm Høje Museet
- Konservering og sammensætning af keramisk materiale til publikation. Bebyggelse fra yngre jernalder. Universitetshospitalets grund.
- Vor Frue. Genstande fra soldning. Middelalder
- Stort lerkar og lancespids i præparat. Støvring Ådale. Bebyggelse. Jernalder
- Vandskadede tekstiler fra Hadsund
- Montering af genstande til udstilling på Lindholm Høje Museet i efterårsferien. Bækkedal
- Brandgrave ved Sdr. Tranders. Jernalder
- Prøveafrensninger af bronzegenstande i forbindelse med tilbudsgivning
- Konservatorbistand i forbindelse med filmoptagelse. Hobro Museum
- Præparat med krampe. Frejlev etape 7. Kvindegrav. Yngre romersk jernalder
- Konserveringsfaglig vejledning af museets personale
- Udformning af diverse tilbud ifm. bygherrebetalte udgravninger
- Notat til Nationalmuseet vedr. status over konservering af Bækkedalsfundet
- Træfigur
- Konservering af modeller af konebåd og to kajaker, samt fremstilling af individuelle magasinkasser
- Gennemgang af negativsamling på Vang Mark.

Nordjyllands Kystmuseum

- 5 malerier af C. Damm
- Opfølgende møde på konsulentrapport
- Vandkikkert. Skagen By- og Egnsmuseum
- Montering af Voersåroret. Bangsbo Museum
- Forslag til ny placering af Siamflaget. Skagen By- og Egnsmuseum
- 5 malerier fra museets udstillinger. Skagen By- og Egnsmuseum
- Vurdering af klima og behov for klimaregulering i Søfartsudstilling. Bangsbo Museum
- Restaurering af muralbemaling i Søfartsudstillingen. Skagen By- og Egnsmuseum
- Konservering af skilderier fra „Den rige fiskers hus“. Skagen By- og Egnsmuseum.

Limfjordsmuseet

- Skibstømrerværktøjskasse med værktøj og amerikansk avis
- Militærkikkert
- Tilstandsvurdering af Museets malerier
- Indrammet skibsmodel
- Tilstandsvurdering af Museets grafiske værker.

Læsø Museum

- 3 malerier af M. Anker, L. Tuxen og Schiött
- Restaurering af Stevensons vejrstation.

Museerne i Brønderslev

- Indkøb af materiale til rengøring
- Instruktion i fjernelse af mug på recente genstande
- Fremstilling af afstandsklodser til hævnning af genstande fra urmagerhusets gulv
- Behandling for aktivt borebilleangreb i karlekammer i Try
- Tapet, Lille Knudsgård
- Kort over Store Vildmose.

Kunsten

- Maleri af Kujahn Blask
- Collage af Richard Mortensen
- Udtjekning af relief af Niki de Saint Phalle fra Vang Mark

- Fremstilling ny ramme
- Tilpasset eksisterende ramme til nyt værk
- Montering af 2 værker i ramme.

Vendsyssel Kunstmuseum

- To malerier af Niels Larsen Stevns
- To malerier af Frede Christoffersen.

Vesthimmerlands Museum

- Konservering af genstandsmateriale fra arkæologisk undersøgelse. Nedergården. Keltisk jernalder – romersk jernalder
- Genkonservering af præparater fra Næsby. Vikingetid
- Ommontering af sværd fra Næsby i udstilling. Vikingetid
- Jordpræparat med organisk materiale. Ullits. Jordfæstegrav. Bronzealder
- Anskaffelse af materialer til beskyttelse af kameraer i felten
- Materialer til nummerering
- Fremskaffelse af tørreskab til arkæologisk metal
- Hjælp til fremskaffelse af reoler til magasin
- Stor jernkniv fra Gedsted. Brandgrav. Yngre romersk Jernalder.
- Løbende regenerering af silicagel til museets tørreskabe
- Fremskaffelse af flamingokasser

Materialeidentifikation

Materialeidentifikation for tilstedeværelse af jern. Den lille 5 cm lange bronzefigur stammer fra en offernedlæggelse fra yngre bronzealder ved Gl. Skørping, hvor hesteudstyr, kvinde- og mandsudstyr samt redskaber var nedlagt i et lerkar. I denne periode af bronzealderen optræder jern yderst sjældent, med ved undersøgelse af genstanden under mikroskop, blev der observeret spor af jernkorrosion. En prøve blev placeret på et stykke filterpapir og opløst i konc. saltsyre, hvorefter kaliumferricyanid blev påført. Blåfarvning indikerede tilstedeværelse af jern. Prøverne 1, 2 og 3 viste et positivt resultat for jern, mens prøve 4, som var et afskrab af kobberkorrosion, blev testet negativ. Nordjyllands Historiske Museum.

Foto: Åke Henrik-Klemens

- Lerkar i præparat. Husoffer under ildsted samt genstande fra området, Kisthøj. Jernalder
- Rav fra udgravning. Neolitikum
- Frysedesinfektion af nyindkomne tekstiler og dør
- Udstillingsbrikker til udstilling af ornamenterede søm og bånd fra pragtvogn. Giver. Keltisk jernalder
- Fremskaffelse af lagner til overdækning af reoler i magasin på Vestvej
- Fremstilling af plint i plexiglas til udstilling af sølvmonter. Vikingetid
- Montering til profileret hjulstift til pragtvogn i udstilling. Giver. Keltisk jernalder
- Præparat med urne, humant knoglemateriale, ravperle og metaltråd. Pisselhøj. Senneolitikum
- Bistand i forbindelse med opsætning af udstillingen »Kant til Kant«
- Let istandsættelse og sikring af malingslag af Johan Skjoldborgs tidligere hoveddør i Løgstør
- Detektorfund. Kisthøj. 30 x-numre
- Detektoropsamlinger fra arkæologisk undersøgelse ved Hesselvang. 21 x-numre
- Detektoropsamlinger fra flere lokaliteter. 14 x-numre
- Genstande af jern fra arkæologisk undersøgelse ved Gedsted. 5 x-numre
- Genstande af jern fra arkæologisk undersøgelse ved Gårdstedgård.
- Jordfæstegrav. 4 x-numre. Jernalder
- Detektorfund fra forundersøgelse ved Skindhøjbakken samt bronzefragmenter. Sjøstrup
- Detektorfund af jern fra Hessel
- Afhentning af Strandbysamlingen samt tilsyn med udstillingen i Stenaldercenter Ertebølle
- Rengøring og pakning af den del af Strandbysamlingen som ikke er i udstilling
- Genkonservering af jerngenstande fra gammelt tørreskab
- Jerngenstande fra arkæologisk undersøgelse ved Flejsborg. 7 x-numre.

Hjørring Kommunearkiv

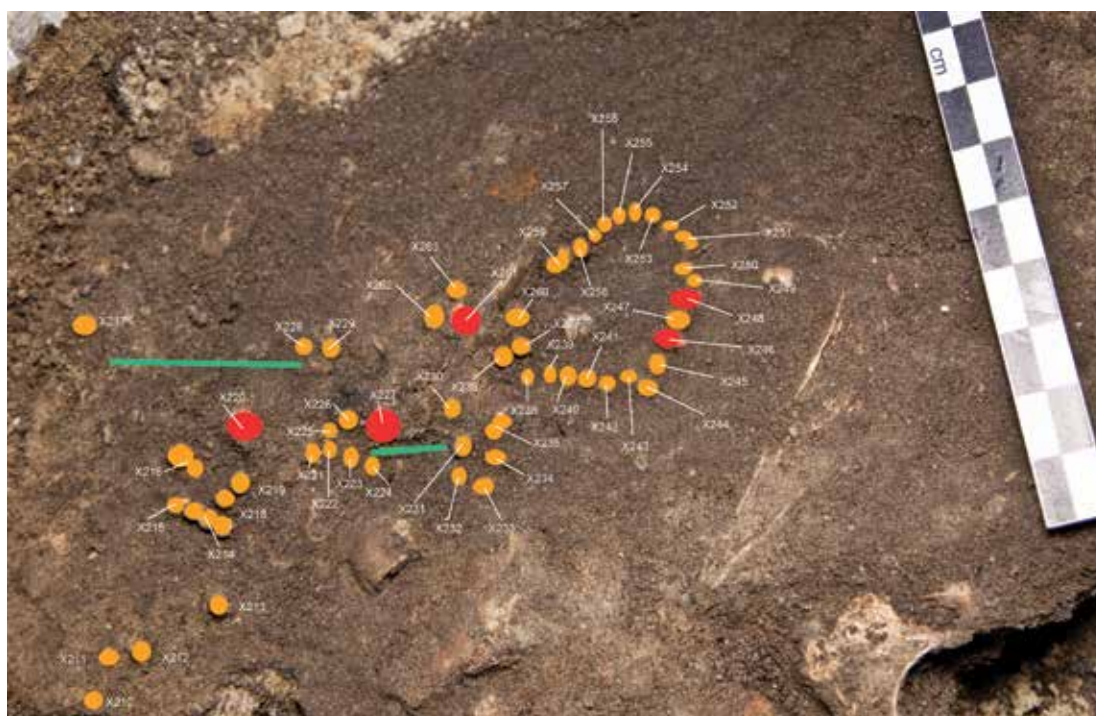
- Protokol
- Protokol
- Protokol
- Fotoalbum.

Aalborg Stadsarkiv

- Emballagebehov i forbindelse med magasinering af Jørn Utzons tegningssamling.

En ca. 10-årig pige blev i romersk jernalder begravet i Nørholm med to bronze-fibler og en halskæde med 74 små glas- og guld-folieperler. På billedet ses præparatet med halskæden. Inden endelig frempræparering har perler og fibler fået et nyt x-nummer, hvor den indbyrdes placering er fotodokumenteret. Nordjyllands Historiske Museum.

Foto og fotoredigering: Nora Liisa Elina Salonen

Eksterne opgaver i 2015

- Maleri med markmotiv
- Maleri af Morell
- Maleri af Tuxen
- Maleri af Lars Swane
- Maleri af Svend Englund
- Skab, spisebord, 2 stk. skamler
- Bord og sybord
- Skænk
- Rundt bord
- Maleri af Bente Marie Kjeldbæk
- Maleri af Pankiewicz
- To malerier af Troels Trier og Mimi Falsen
- Lille maleri af Poul Anker Bech
- Stol
- Maleri af Emanuel A. Petersen
- Kommode
- Maleri af C. Høyrup
- Opsats af Bjørn Wiinblad
- Maleri af skib
- To malerier af H. Drachmann og H.A. Brendekilde
- Litografi af Richard Mortensen
- Maleri af Trampedach
- Litografi opklæbet på lærred
- Russisk ikon ca. år 1700
- Maleri af Carlo Hornung-Jensen 1935
- Maleri af Agnes Slott-Møller
- Restaurering af revner i store papirværker
- Lærredsmaleri – måske malet af Constantin Hansen
- To malerier af Wilhelm Melby og W. Haurowitz
- Maleri af Lars Topp
- Maleri af ukendt kunstner
- Bord med intarsia
- Maleri af Emilie Mundt
- Maleri af F. Salling
- Fotografi af Marilyn Monroe

Øverst: Restaurering af revner i træsnitstryk udført af Gorm Spaabæk. Billedet er fra billedserien „Ukendt dok arbejdere, Aalborg værft“. Et udsmykningsprojekt i KMDs bygning på Aalborg havn.

Foto: Hanne Billeschou Juhl

Nederst: Gorm Spaabæk arbejder med træsnit i meget store formater, som udstilles under mange forskellige udtryksformer;; ophængt fra stokke i loftet, eller som her udendørs på Baldersgade i København, hvor Gorm Spaabæk var gæstestiller sammen med det kunstneriske arbejdsfælleskab YNKB (Ydre Nørrebro Kultur Bureau). Billedet er lånt med tilladelse fra Gorm Spaabæk.

- Chatol
- Bord i palisander
- Lågkrus og hest fra tangdynastiet
- Glasskål
- Blå vase
- Glaskaraffel
- Opbevaringsmoduler i palisander af møbelarkitekt Jens Risom
- Stol
- Maleri af Kaj E. Christiansen
- Maleri af Carl Viggo Garm

*Rosetfibula af sølv med indlagte blå sten af glas.
Øverst: Røntgenfoto af rosetfibulaen før udgravning
og konservering. Nederst: Fibulaen efter konservering.
Jordfæstegrav fra Melleholm. Romersk jernalder
210-260 e.Kr. Nordjyllands Historiske Museum.
Foto: Nora Liisa Elina Salonen*

- Maleri af Mette Hanneman
- To malerier af ubekendte kunstnere
- Fem malerier af ubekendte kunstnere
- Malerier af Sigurd Swane

Sæby kirke

- Indpakning af Inventar

Budolfi Kirke

- 8 Bispeportrætter
- Restaurering af bibel

Næsborg Kirke

- 9 mindetavler

Marie Magdalene Kirke

- Prædikestolstrappe og opgangspanel

Skjoldborg Kirke

- Altertavle

Sct. Catharinæ Kirke

- Kursus i pakning og opbevaring af kirkens messehagler for kirkens personale

Sønderup-Suldrup Pastorat

- Afrensning af kirkebøger
- Skagens Museum
- Forespørgsler vedr. Drachmanns Hus
- Behandling af termometer i træ med aktivt borebilleangreb

Stadsarkivet

- Assistance vedr. flytning af svampeskadede arkivalier fra Løvvangskolen

Aalborg Kommune – Park og natur

- Girafskulptur

Herregården Hessel

- Konsulentbesøg

Søren Kibsgaard

- Farvearkæologiske undersøgelser i fyrmesterhus ved det Grå Fyr, Skagen

Hjørring Kommune

- Skulptur af Frank Utzon. Afrodite

Kunstkonserveringen

- Skulptur af Sven Dalsgaard.

Model af grønlandsk konebåd. Konebåden blev nænsomt rensset for skimmel under opholdet på Bevaringscentret. Nordjyllands Historiske Museum. Øverst: Før behandling. Nederst: Efter behandling. Foto: Laura Hesel Bonde

Restaurering af Stevensonhytte

Restaureringsprocessen af en vejrstation. En såkaldt Engelsk hytte eller Stevensonhytte, opkaldt efter den skotske meteorolog Thomas Stevenson (1818-1887). Vejrstationen tilhører Læsø Museum, og det er planen, at vejrstationen skal opsættes foran Læsøs nye museumsbygning, som skal stå færdig i 2017. Efter en gennemgribende restaurering, hvor råddent træ er udskiftet og genmalet med linoliemaling, kan vejrstationen nu tåle vind og vejr igen.

Foto: Pascal Faudot

BEVARINGSCENTER
NORDJYLLAND